

Program seminariów z historii farmacji

1. APTEKI

1. Wyodrębnienie zawodu aptekarza w średniowieczu (rozwój miast, Konstytucje Sycylijskie, konkurencja aromatariuszy)
2. Cechy (konfraternie) aptekarskie i ich zadania (ochrona przywilejów zawodowych, nadzór nad kształceniem aptekarzy) w dawnych wiekach
3. Obraz dawnych aptek zachowany w sztuce i muzealnictwie (ilustracje, godła, zabytkowe meble i naczynia, przykładowe muzea farmacji)
4. Apteki prywatne w dziejach farmacji (przywileje królewskie, koncesje realne i osobiste jako podstawy zakładania; dziedziczenie aptek przez wdowy po aptekarzach; apteki lekarzy, apteki dworskie)
5. Apteki państwowe w dziejach farmacji (apteki rad miejskich, upaństwowienie aptek polskich w 1951 r.) – konsekwencje dla zawodu i jego społecznego prestiżu
5. Leki darmowe w przeszłości (apteki klasztorne, apteki szpitalne, farmakopee wojskowe i pro paupere)
6. Ingerencje państwa w aptekarstwo (farmakopee, lekarze miejscy)
7. Apteki jako laboratoria analiz lekarskich
8. Współczesne aptekarstwo (sieci aptek, apteki internetowe, apteki „drive-in”)

2. LEK NATURALNY – LEK SYNTETYCZNY – LEK BIOTECHNOLOGICZNY

1. Starożytne Chiny – estetyka potraw kluczem do zdrowia
2. Starożytne Indie – aromatyczne zioła kluczem do zdrowia
3. Magiczne leki w Mezopotamii (kamienie szlachetne, złoto, syrop z płuc lisa)
4. Dietetyka a zdrowie w starożytnej Grecji
5. Znaczenie teorii Hipokratesa dla farmacji
6. Terapia według Galena, leki według Dioscuridesa, zioła według Teofrasta
7. Arabowie i ich wkład do farmacji europejskiej (cukier, kamfora, piżmo, zioła przyprawowe, destylacja, aparatura laboratoryjna)
8. Paracelsus i koncepcja leku izolowanego
9. Ekstrakcja w aptecznej praktyce laboratoryjnej i odkrycia kwasów organicznych, alkaloidów i glikozydów (Lemery, Sertuerner, Pelletier, Caventou, inni)
10. Smoła pogazowa i inne substancje wyjściowe do produkcji nowych leków (acetanilid, weronal, pyramidon, aspiryna, salwarsan, sulfonamidy, inne)

11. Lekarze i chemicy odkrywcami nowych leków w XX w. (antybiotyki, leki psychiatryczne, kardiologiczne, przeciwzapalne sterydowe i niesterydowe, inne)

3. TRUCIZNY – NARKOTYKI – TOKSYKOLOGIA

1. „Wielkie trucizny” w starożytności: opium, cykuta, jad żmii i odtrutki (Sokrates, Kleopatra, Andromachus, Mitrydates)
2. Zastosowanie związków ołowiu w praktyce życia (rury wodociągowe, naczynia) i leczeniu chorób skórnych oraz kosmetyce
3. Paracelsus – pojęcie leku i trucizny, zastosowanie rtęci w lecznictwie
4. Trucizny jako środki znieczulające w chirurgii (opium, lulek czarny, pokrzyk wilcza jagoda, tytoń)
5. Zastosowanie grzybów trujących w lecznictwie
6. Odkrycie morfiny i pochodnych oraz rozwój narkomanii (słynni morfiniści)
7. Przeciwdziałanie narkomanii (międzynarodowa kontrola handlu narkotykami)
8. Leki syntetyczne i odkrywanie ich toksyczności (wielkie afery lekowe: glikol etylenowy, thalidomid)
9. Zapewnianie bezpiecznych leków i kosmetyków (powołanie FDA i pokrewnych instytucji, badania kliniczne nowych leków)
10. Charakterystyka współczesnej toksykologii (zakres: trucizny przemysłowe, herbicydy, pestycydy, toksyczne dodatki do żywności i kosmetyków, leki, alkohol etc.)

4. POSTĘP NAUKOWY W FARMACJI

1. Podróże zamorskie i import leków z Ameryk do Europy (zwiększenie asortymentu leków – chinina, balsam peruwiański, ipekakuana - a rozwój aptek)
2. Od alchemii do Paracelsusa i jatrochemii
3. Teorie tlenu Stahla i Lavoisier oraz ich znaczenie dla chemii
4. Aptekarze naukowcami i odkrywcami pierwiastków oraz związków chemicznych (np. Scheele, Glauber, Pelletier, Vaquelin i inni)
5. Komercyjne wynalazki aptekarzy (np. marcepan, ciasta apteczne, nalewki, Coca-Cola, czekolada, mleko w proszku, wyposażenie apteczne, inne)
6. Aptekarze Ignacy Łukasiewicz i Jan Zeh – twórcy przemysłu naftowego
7. Twórcy przemysłu farmaceutycznego (np. Lilly, Merck, Bayer, Klawe)
8. Ogólna charakterystyka badań naukowych w zakresie farmacji w XIX i XX w.

5. MAŁE OJCZYZNY FARMACEUTÓW

1. Wielopokoleniowe rodziny aptekarskie zasłużone dla nauki i zawodu (Szasterowie, Sawiczewscy, Bukowscy, inne)
3. Znaczenie renesansowych zielników polskich Falimierza, Marcina z Urzędowa i Syreniusza
4. Farmacja a literatura piękna (aptekarze literatami, aptekarze bohaterami utworów literackich)
5. Historia poznańskich tajnych studiów farmaceutycznych w Warszawie i Krakowie podczas II wojny światowej
6. Działalność farmaceutyczną prof. Franciszka Adamanisa w obozie koncentracyjnym w Mauthausen-Gusen w latach 1940-1945
7. Pierwsze czasopisma naukowe i społeczne polskich farmaceutów („Pamiętnik Farmaceutyczny Wileński”, „Wiadomości Farmaceutyczne” i „Czasopismo Aptekarskie”)
8. Historia Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego
9. Historia aptek poznańskich
10. Dzieje poznańskich studiów farmaceutycznych